

SULUCA KARAHÖYÜK'TEN KUŞ BİÇİMLİ KAP ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

Semih Yaşar ÇİZİKÇİ*

Atf/©: Çizikci, Semih Yaşar. (2018). Suluca Karahöyük'ten Kuş Biçimli Kap Üzerine Bazı Düşünceler, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, ANARSAN Sempozyumu Özel Sayısı, Ekim 2018, Cilt 11 Sayı 2, ss. 1651-1663

Özet: Kappadokya'nın merkezinde, Nevşehir'in Hacıbektaş İlçesi'nde konumlanan Suluca Karahöyük Höyüğü'nde keşfedilmiş kuş biçimli kap, Anadolu'da bulunan bu tip kaplara bir yenisi eklenmiştir. Suluca Karahöyük kuş biçimli kabı, tip ve mal özellikleri bakımından Erken Tunç Çağ II ve III örnekleriyle tarihlenmektedir. Örneğimize benzeyen ve karşılaştırma olanağı sunan kuş biçimli kabın en yakın örnekleri Kıbrıs, Batı Anadolu, Kiklad Adaları ve Balkanlar'da açığa çıkarılmıştır. Bu merkezlerden çıkan az sayıdaki kuş biçimli kaplarla tipolojik açıdan uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Suluca Karahöyük kuş biçimli kabı, biçimsel ve oransal açıdan gerçekçi üslupla yapılmış olmakla birlikte, boyut itibarıyla oldukça küçüktür. Bütün bu özellikleri dikkate alındığında, kabın işlevi konusunda bazı önerilerde bulunmamıza olanak vermektedir. Bunlar fonksiyonel ve kültürel olarak iki kategoride ele alınabilir. Literatürde genellikle riton olarak kabul edilen bu tip eserlerin, Suluca Karahöyük örneğinde olduğu gibi bazı özelliklerinden dolayı farklı kullanım alanlarının da olabileceği görüldüğünden, bu tarz eserlerin yeni kullanım alanlarının da olabileceği önerisi getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suluca Karahöyük, Kuş, Kuş Biçimli Riton, Riton, Kült.

Makale Geliş Tarihi: 14.09.2018 / Makale Kabul Tarihi: 11. 10.2018

Bu makale Turnitin programında kontrol edildi. This article was checked by Turnitin.

Bu makale ANARSAN sempozyumunda sunulmuş aynı başlıklı bildirinin tam metnidir.

* Uzm. Arkeolog Semih Yaşar ÇİZİKÇİ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D. , e-posta semihyasarcizicki@gmail.com

Some Thoughts on a Bird-Shaped Vessel From Suluca Karahöyük

Citation/©: Çizikçi, Semih Yaşar. (2018). *Some Thoughts on a Bird-Shaped Vessel from Suluca Karahöyük*. Hitit University Journal of Social Sciences Institute, Symposium of AAHA, Special Issue, Year 11 Volume 2 October 2018, ss. 1651-1663

Abstract: *The bird-shaped vessel discovered at the Suluca Karahöyük settlement mound, located in the center of Cappadocia, in the Hacibektaş District of Nevşehir, has a new addition to such vessels in Anatolia. The Suluca Karahöyük bird-shaped vessel can be dated with examples of Early Bronze Age II and III in terms of type and property. The closest examples of bird-shaped vessels that resemble our example and offer comparison are highlighted in Cyprus, Western Anatolia, the Cyclades Islands and the Balkans. It seems that they are typologically in harmony with a small number of bird-shaped vessels from these centers. The Suluca Karahöyük bird-shaped is quite small in size, albeit with a formal and proportionally realistic manner. When all these features are taken into consideration, it is possible to make some suggestions about the cabinet function. These can be handled in two categories, functional and cultic. It has been tried in literature to suggest that these types of works, which are generally regarded as rhytons, may have different usage areas due to some features such as Suluca Karahöyük example.*

Keywords: *Suluca Karahöyük, Bird, Bird-shaped Rython, Rython, Cult,*

I. GİRİŞ

Kuş biçimli pişmiş toprak ritonlar, arkeolojik çalışmalarda çok sık karşılaşılan bir kap formu değildir. Diğer formlara göre az sayıdaki örnek Neolitik Çağ boyunca Kıbrıs, Orta ve Batı Anadolu, Kiklad Adaları ve Balkanlar'da bulunan çeşitli merkezlerdeki özel buluntular arasında yer almaktadır. Çalışmamızda ele alacağımız kuş biçimli riton, Kızılırmak'ın güney kavsi içinde, Nevşehir Hacibektaş İlçesi'nde konumlanan Suluca Karahöyük'te bulunmuştur.

Suluca Karahöyük kazısı Kemal Balkan ve Osman Sümer tarafından 1967-1978 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. İlk iki yılı çalışma raporu dışında (Balkan ve Sümer, 1969; 1969) diğer yılların yayını yapılmamıştır. Kazı hakkındaki müteakip yıllara ait bilgileri M.J. Mellink'in *American Journal of Archaeology* (AJA) dergisinde kısa notlar şeklinde yayınlamıştır (Mellink, 1968: 133; 1969: 208, 1970: 162; 1971: 165; 1972: 170; 1973: 173; 1974:

110; 1975: 205; 1976: 266). Höyük üzerinde 1991 (Mercan, 1992) ve tarihi bilinmeyen bir sezonda Hacıbektaş Arkeoloji Müzesi tarafından toplam iki sezon kazı çalışması daha yapılmıştır (Türker, 2012a: 404). Höyük'ten çıkan Erken Tunç Çağı'na ait malzemeler A. Türker tarafından yayınlanmış (Türker 2012a; 2012b; 2015; 2017) ve ayrıca 2012-2013 yıllarında höyük üzerinde yüzey araştırması gerçekleştirmiştir (Türker, 2014: 238). Suluca Karahöyük'ten çıkan bir dizi kült objesi ise sahsım tarafından yüksek lisans tezi kapsamında alınmış ve bilim dünyasına sunulmuştur (Çizikci, 2018).

Suluca Karahöyük 220 x 250 m ölçülerinde ve 20 m yi geçen yüksekliğe sahiptir. Höyükte yapılan kazılarda 11 m kota inilmiş ve altından fazla kültür katı ve evreleri tespit edilmiştir (Türker ve Çizikci, 2017) (Resim 1).

II. TANIM

Suluca Karahöyük Kuş Biçimli Ritonu, 1974 yılı kazılarında, H Alanı V. tabakasında bulunmuştur (Çizikci, 2018: 20). Eser bugün Nevşehir iline bağlı Hacıbektaş ilçesinde yer alan Hacıbektaş Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir (Envanter No 942, Hb/h-38). Kuş biçimli ritonun baş kısmı kırık ve noksandır. Gövdesi kabaca badem şeklindedir. Ayakları basit olarak yapılmıştır. Ön tarafında iki ayak ve kuyruk sokumunun altında, ayak biçimli destek mevcuttur. Ayaklar birbirine göre orantılı olarak yapılmıştır. Ritonun gerdan kısmından kuyruk kısmına kadar oyuk çizgi bezeme uygulanarak kanat görünümü verilmiştir. Baş hizası ile gövde kısmının ayrımında gerdanı dolanan sığ bir yiv bulunmaktadır. Kuyruk kısmında bir delik vardır. Kuş biçimli ritonun gövdeden ağız kısmına doğru uzadığını düşünülen kulpun, çıkıntı izi bulunmaktadır. Ritonun alt kısmında eseri yapan kişinin parmak izleri gözükmemektedir. Kuş biçimli ritonun hamuru gri (10YR 4/1) renginde ve yüzeyi siyah astarlı (10YR 2/1) ve iyi perdahlı olup 3 cm yüksekliğe ve 6 cm uzunluğa sahiptir.

Kuş biçimli riton, biçimsel ve oransal açıdan gerçekçi bir üslupla yapılmış olmakla birlikte boyut itibarıyla oldukça küçüktür. Eseri yapan sanatçının kuşa gerçeklik katabilmek için eserin gövdesi üzerinde uzun ince oyuk çizgi bezemeler yapmış ve böylelikle kuşun detaylarını ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Ritonun kuyruk kısmında yer alan delik, emsalleri arasında ünik bir görünüm yansıtmaktadır (Resim 2, 3).

III. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Pişmiş toprak ritonların yapımında kille biçimlendirilmiş formlar tercih edildiği anlaşılmaktadır; hammaddenin kolay temin edilebilirliği, plastik özelliğinin bulunması ve kolay biçimlendirilme olanağı sağlaması, kuş biçimli ritonların yapımında neden pişmiş toprak malzemelerin tercih edildiğini açıklar niteliktedir.

Kuş biçimli eserler Anadolu'da Neolitik Çağ itibari sevilerek kullanılan bir formdur. Anadolu'da kuş biçimli kapların en erken örneği Hacılar'ın VI. yapı katına ait ve Geç Neolitik Çağ'a tarihlendirilen eserdir (Mellaart, 1970: 108). Ayrıca Duru'nun kuşkulu bir şekilde yaklaştığı Hacılar buluntusu olarak çeşitli müze envanterlerinde kayıtlı bir dizi kuş biçimli kap da bulunmaktadır (Duru, 2010: 48, Lev: 58). Göller Bölgesi'nde diğer bir önemli merkez Kuruçay'dır. Kuruçay'ın en erken kuş biçimli kap parçası 12. yapı katında çıkmıştır. Bu parça tabakası belirsiz Erken Kalkolitik kabın üzerine, uzun boyunlu bir kuş tasviri olacak şekilde yapılmıştır (Duru, 1994: 63, Lev: 196/6). Bir başka eser ise ördek biçimli kaptan koptuğu düşünülen ritonun baş kısmıdır. Parçanın göz bebekleri boya ile belirtilmiş, başın üst tarafındaki alan haricinde diğer kısımlar kırmızıya boyanmıştır (Duru, 1994: 62, Lev: 194/3). Ayrıca Kuruçay'ın Geç Kalkolitik Çağ tabakası olan 6. yapı katında son derece sade hatlarla bezenmiş bir adet kuş biçimli riton da bulunmaktadır. Riton az pişirilmiş, grimsi bej hamurlu ve sadece gövde kısmı koruna gelmiştir (Duru, 1996: 52, Lev:146/5, 149/3). Kuruçay'a çok yakın bir konumda olan Höyücek'te de bir adet kuş biçimli kap bulunmaktadır. Duru, Höyücek'ten çıkan kuş biçimli kabın en yakın örneğinin Hacılar'ın VI. yapı katından çıkan riton olduğunu söylemiştir. Kuş biçimli riton Höyücek'in Tapınak Dönemi (TD) olarak adlandırılan Erken Neolitik II dönemine ait bir yapı kompleksinin batı ucunda "İşlik Yeri-Mutfak" olarak düşünülen kesimde bulunmuştur (Duru, 2008: Res: 147).

Anadolu'da Erken Tunç Çağ'ının kuş biçimli riton grubunu ağırlıklı olarak Yortan Kültürü buluntuları oluşturmaktadır. Yortan Kültürüne ait ritonlar dünyanın farklı noktalarında bulunan müzelere dağılmış durumdadır. Kâmil, farklı ülkelerdeki müze envanterlerini araştırmış ve Yortan kültürü adı altında eserleri toparlayarak yayınlamıştır. Ayrıca tripod ayaklı kuş ritonların, Batı Anadolu ve Güney Doğu Balkanlar'daki önde gelen yerleşim merkezlerinde benzer formda eserlerin olduğunu söylemiş, buna karşın bu merkezlerde birkaç örnekten fazla çıkmadığını da eklemiştir. Bu eserlerin genellikle Erken

Tunç Çağ I ve II tabakalarında görüldüğünü belirtmiştir (Kâmil, 1980: 80-83). Yortan, tripod ayaklı kuş biçimli ritonların sayısal açıdan en fazla buluntuya sahip merkezi konumundadır. Suluca Karahöyük ritonuna benzer formda toplamda dokuz adet riton bulunmaktadır. Kâmil bu ritonları çeşitli müze koleksiyonlarında çalışmış ve topluca yayınlamıştır. Bu eserlerden bazılarının Yortan'a ait olamayacağını da eklemiştir (Kâmil, 1980: 80-83, Fig.71-73). Kâmil Yortan tipi kuş ritonlarının tek bir tipte temsil edilmediğini, seçilebilir ortak özellikler kadar farkların da olduğunu tespit etmiştir. Ritonların ortak özellikleri arasında stilize olması, kesik ağızlı oluşu, üç adet destek ayağının bulunması ve yüzeylerinde kazıma yöntemiyle oluşturulmuş yivlerin bulunması sayılabilir. Ritonların farkları ise; eserlerin gövde yapıları (küresel ve badem), yüzey renkleri, perdah dereceleri ve hamur katkılarının farklılığıdır (Kâmil, 1980: Fig.71-73). Yortan'dan çıkan bir adet kuş ritonun ön yüzünde bulunan işlevsel akıtacak (Kâmil, 1980: Fig. 71/231) Suluca Karahöyük kuş ritonun kuyruk kısmında bulunan akıtacakla oldukça benzerdir. Söz konusu bu tip eserlerin ortak bir amaç doğrultusunda üretilmiş olabileceklerini göstermektedir. Yortan Kültürü haricinde MÖ 3. binyıl da kuş biçimli ritonların Batı Anadolu'da çıktığı görülür. Demircihüyük Erken Tunç Çağ'ı tabakasına ait bir mekânın zemininin altında açılmış çukurun içinde (Demircihüyük I evresinden erken bir safha) büyük ölçüde korunmuş ayaksız ördek veya kuş biçimli bir kap çıkmıştır (Korfmann, 1977: Abb.7/7). Kâmil, bu kabın formundan ve Erken Tunç Çağ'ı tabakasının hemen altından gelmesinden dolayı bu eserin kuş ritonların Anadolu'daki ilk örneklerinden olduğunu söylemektedir (Kâmil, 1980:46). Bakla Tepe'nin Erken Tunç Çağ I tabakasında bir adet kuş biçimli riton çıkmıştır (Şahoğlu & Sotirakopoulou, 2011: 88). Beycesultan'da VIa tabakası Erken Tunç Çağ'ı 3b keramiği mal grubuna ait buluntular arasında iki adet kuş ritonu bulunmaktadır (Lloyd & Mellaart, 1962: 242, Fig. P.67). Hacılartepe'de Erken Tunç Çağ Ib tabakasına ait tripod ayaklı kuş biçimli riton bulunmuştur. Riton, Hacılartepe'nin stratigrafisine göre 4. tabakanın 3. evresinde ele geçmiştir. Eimermann, bu tabakada yapmış olduğu karbon analizleri sonucunda, bu dönemin MÖ 2600 yılına ait olduğunu söylemiş, ayrıca, Erken Tunç Çağ II erken evresinin de bu sürece dâhil olması gerektiği bilgisini eklemiştir (Eimermann, 2004; 2008; Sarı, 2012: 148).

Troya'da Schliemann tarafından gerçekleştirilen kazılar sırasında üç adet hayvan formu riton bulunmuştur. Schliemann bu ritonları kirpi, domuz ve hayvan başlı olarak adlandırmıştır. Eserlerin hangi döneme ait ve hangi

tabakadan geldiği Schliemann tarafından belirtilmemiştir (Schliemann, 1875). Podzuweit, Troya'dan çıkmış eserleri, Anadolu ve Balkanlar'da bulunan çağdaş merkezlerde çıkmış benzer formdaki eserleri tekrar değerlendirmiştir. Podzuweit, Schliemann tarafından yayınlanmayan bir adet kuş biçimli ritonu da çalışmasına dahil etmiştir. Ritonun Troya II. yapı katında çıktığını ve benzerlerinin Poliochni Ila tabakasında ve Thermi I. yapı katında bulunduğunu dile getirmiştir. Troya'dan çıkmış kuş ritonları temelde iki grupta değerlendirmiştir. Suluca Karahöyük ritonuna benzer olduğunu düşündüğümüz ritonu (Podzuweit, 1976: Taf. 34/C) ilk grupta değerlendirirken, Schliemann kitabında yayınladığı kirpi, domuz ve hayvan başlı ritonları ise ikinci grupta ele almıştır.

Karataş-Semayük'ün Erken Tunç Çağ'ına tarihlendirilen iki adet pitos mezar içerisinde ölü armağanı olarak bırakılmış iki adet kuş ritonu bulunmaktadır. Bu eserler hafirleri tarafından oyuncak veya mezar hediyesi olarak tanımlanmıştır. Mezarlardaki bireyler incelendiğinde sekiz yaşında bir kız çocuğuna ve cinsiyeti saptanamayan altı yaşlarında bir çocuğa ait olduğu anlaşılmıştır (Mellink, 1967: 253, Fig.10, 12).

Anadolu dışında da kuş biçimli ritonlar Erken Tunç Çağı boyunca görülmektedir. Kıbrıs'ın Erken Tunç Çağ'ına tarihlendirilen Vounous yerleşiminin nekropol alanında kuş biçimli ritonların mezar hediyesi olarak bırakıldığı tespit edilmiştir (Dikaios, 1940: Pl. XXXIX). Poliochni'nin Erken Tunç Çağ'ına tarihlendirilen Ila tabakasında parçalar halinde tripod ayaklı, yuvarlak gövdeli kuş biçimli bir riton çıkmıştır (Brea, 1964: 569, Tav. XLIII/a, b). Bulgaristan'daki Karanovo'nun Erken Tunç Çağ I dönemini temsil eden V. tabakasına ait mal grubu içerisinde bir adet kuş biçimli riton da bulunmaktadır (Mikov, 1959: 97). Balkanlar ve Akdeniz Havzasında çıkmış kuş biçimli ritonları tipolojik açıdan değerlendirdiğimizde Suluca Karahöyük eserinin en yakın örnekleri Yortan Kültüründeki kuş biçimli ritonla (Kâmil, 1980: Fig. 71/231), Vounous yerleşim merkezinde çıkan ritonu (Dikaios, 1940: Pl. XXXIX) kabul edebiliriz. Her iki eserinde Erken Tunç Çağ II'ye tarihlendirilmesi Suluca Karahöyük eserin tarihlendirilmesi noktasında en önemli referanslardır (Resim 4).

Anadolu ve Balkanlarda bulunmuş kuş biçimli ritonların gerek boyları gerekse üstündeki bezemelerden dolayı kuşları taklit ettiğine kuşkumuz yoktur. Ancak neden bunların pişmiş topraktan modellerini yapmışlardır? Genel kabul edilen görüşe göre ritonların işlevi sıvı kullanımına yönelik üretildiğidir.

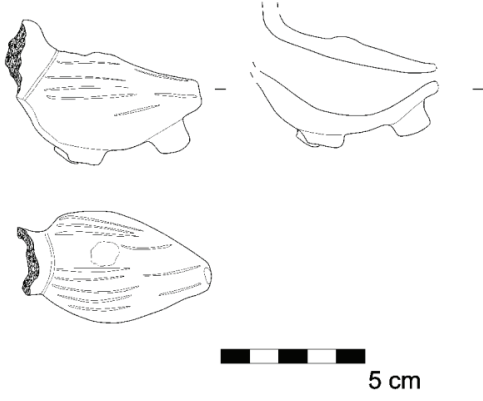
Karataş-Semayük ve Vounous eserlerinde olduğu gibi mezarlara ölü armağanı olarak da bırakıldığı bilinmektedir (Dikaios, 1940: Pl. XXXIX; Mellink, 1967: 253, Fig.10, 12). Anadolu inanç geleneğinde ruh, kuş imgesiyle sembolize edilmiştir. Kuşların, fiziksel ve ruhani dünyalar arasında aracılık yaptığı düşünölmüş ve bu anlayışı sembolize etmek için kuş biçimli objelerin mezar hediyesi olarak bırakıldığı gözlemlenmiştir (Ersoy, 2000: 464-467). Benzer ritüelleri Anadolu'nun ilk merkezi krallığı olan Hititler'de de görmekteyiz. Hitit tabletlerinde Kralın cenaze törenleri sırasında ruhunun güvenli bir şekilde seyahat edebilmesi için kral ve yer altı tanrılarına kuş kurban edildiği bilinmektedir (Sevinç Erbaşı, 2013). Günümüze daha yakın örneklere baktığımızda Anadolu mesnevi geleneğinin öncülerinden Mevlâna, kuş ve ruh özdeşliğini şöyle ifade etmektedir: *“Biz, saman gibi olan bu tabiat alemiyle örtölmüş mânâ deryasıyız. Cismimiz bizim ruhumuza perde ve nikap olmuştur...”* (Mevlâna, XII/210). Bu öğretiye başka bir örnek üzerinde bakarsak beden bir kafestir, kafesin içindeki kuş ise ruhtur. Bu ikisi birlikte anlam kazanırlar. Kafes ne kadar güzel olursa olsun kuş güzel olmadıktan sonra bir anlamı kalmaz ya da kafes olmadan da hiç kimse kuşu evinde barındırmaz. Ölen birisinin bedenini kafes olarak değerlendirdiğimizde kafes içindeki kuş yani ruh o mekânda ne kadar uzun süreyle kalabilir. Belki de bu yüzden Çorum'a bağlı İskilip ilçesinde, ölen birinin arkasından *“kuş gibi uçup gitti”* deyiminin kullanılıyor olmasıyla benzer bir durumdur. Benzer bir anlatım tarzı hem Ahmed Yesevî hem de Hacı Bektaş Veli menkıbelerinde de görölmektedir. Hacı Bektaş Veli'nin güvercin donuna girip Horosan'dan Suluca Karahöyük'e kadar uçtuğuna inanılmaktadır (Korkmaz, 2001: 344). Ayrıca Hacı Bektaş Veli dergâhında gerçekleştirilen “Kendini-aşma” ritüelinde de ruh ve kuş özdeşliği işlenmiştir. Ritüel sırasında ateşin etrafında dönen dervişler ruhani gücü elde etmek için ölüm temasını canlandırmakta ve akabinde kendinden geçen dervişin yeniden dirilişini izlemektedir. Diriliş aşamasında ise derviş kuş veya hayvan biçimine girmektedir (Mêlikoff, 2010: 139-140). Ahmed Yesevî ise insan canını, kuş şeklinde tasvir etmiştir. Bu iki kavramı hikmetlerinde *“can kuşu”* kavramıyla birleştirir ve şöyle ifade eder: *“Vah ne yazık, hasret ile ömrüm geçti; Nefsim benim coşup taşı, hadden aştı; Canım kuşu uçverse, ruhum kaçtı; Gafîl yürüyen ömrünü yele satar dostlar”* (Eraslan, 1991: 170-171). Mevlâna, Ahmet Yesevî ve Hacı Bektaş Veli'nin öğretilerinde işlenen kuş ve ruh özdeşliği, İslam'ı yeni kabul etmiş Anadolu halkına, onların diliyle ölüm ve yaşamı anlatma çabalarıdır. Bu tür kavramlar Anadolu toplumunun ön belleğine işlenen motiflerin hala korunduğunu

göstermesi açısından önemlidir. Uhri, mezarlardan çıkan minyatür kapların biberon işlevinin de olabileceğini önermiştir (Uhri, 2006). Keza Suluca Karahöyük, Yortan ve Vounous'dan çıkan ritonların ön ve arka kısımlarında yer alan işlevsel akıtacaklar bu amaç doğrultusunda üretilmiş olabilir. Benzer uygulamayı Avusturya'da Geç Tunç Çağı'na ait çocuk mezarlarından çıkan minyatür kaplar üzerinde de görmekteyiz. Bu eserler hafirleri tarafından biberon olarak değerlendirilmiştir. Bu kapların uzun işlevsel akıtacağını keçilerin meme uçlarına benzetildiğinden dolayı bu kanıya varmışlardır. Kaplar üzerine yapılan etno-kültürel araştırmalarda bu kapların imitasyonları çocuklar üzerinde denenmiş ve çocuklar günümüzdeki biberonlardan hiçbir fark gözetmeden kapları aynı işlevde kullanmışlardır (Rebay-Salisbury, 2017). Kuş biçimli ritonların hangi işlevlerde kullanıldığı, kültik bir özelliği var mıydı veya sadece dekoratif bir zenginlik mi sunuyordu konusu elbette tartışılır. Ancak Suluca Karahöyük, Yortan ve Vounous örneklerindeki akıtacak özelliği, libasyon sunumunda ya da biberon olarak da kullanılmış olabileceği daha ağır basmasına sebep olmaktadır. Ayrıca kuş biçimli kapların mezar hediyesi olarak da bırakılmış olması bu eserlerin ölü kültürüyle ilişkisi olabileceğini de göstermektedir. Göller Bölgesi Neolitik ve Kalkolitik Çağ tabakalarında bulunmuş örneklerin kültik özellik gösterdikleri de dikkate alındığında, inanç ve törenle olan ilişkilerini pekiştirmektedir. Bunların günlük hayata inanç dünyasını sembolize eden objeler arasında olduğu ve bu amaçla kullanıldığı önerilerine katılmamıza yardımcı olmaktadır.

Stratigrafi			
Tabaka	Dönem	Derinlik (m.)	
I-II	Bizans - Roma İmp. - Hellenistik	1.00-2.00	
III	Frig	2.30-3.00	
IV	Frig / Post Hitit - Hitit İmp. - Eski Hitit - Eski Assur	3.10-6.00	
a			
V	Tunç Çağı	5.50-6.50	
			b
			c
VI	Tunç Çağı	5.50-8.00	
VI. tabakadan sonra	Tunç Çağı	8.00-11.00	

Resim 1: Hacıbektaş Arkeoloji Müzesi envanter defterine göre hazırlanmış Suluca Karahöyük'ün genel stratigrafisi (Türker ve Çizikçi, 2017).

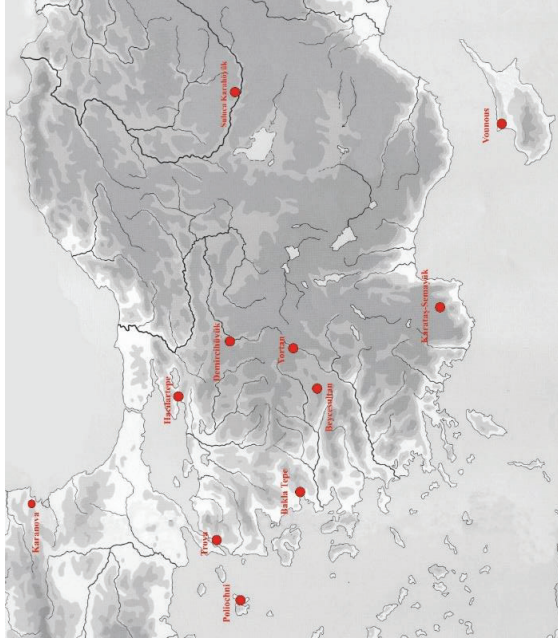

Resim 2: Suluca Karahöyük Kuş Ritonu

Resim 3: Suluca Karahöyük Kuş Ritonu

Resim 4: Erken Tunç Çağ'ında Kuş Biçimli Ritonların Yayılım Haritası.